

mgr Aneta Bednarek

**PROGRAM
KÓŁKA POLONISTYCZNEGO
W KL. III GIMNAZJUM
PRZYGOTOWUJĄCEGO DO EGZAMINU GIMNAZJALNEGO
W CZĘŚCI HUMANISTYCZNEJ**

Motto:

„Nigdy nie rezygnuj z celu tylko dlatego, że osiągnięcie go wymaga czasu. Czas i tak upłynie.”

Wstęp:

Program kółka polonistycznego przeznaczony jest dla gimnazjalistów kończących szkołę, którym zależy na osiągnięciu możliwie najlepszych wyników na egzaminie w części humanistycznej.

Wielu z nich ma problemy z usystematyzowaniem wiedzy, jaką zdobywa w trakcie nauki, m.in. z języka polskiego. Niektórzy nie potrafią samodzielnie i sukcesywnie utrwać wiadomości i umiejętności wymaganych na egzaminie. Jeszcze inni chcą sprawdzić, na jakim poziomie zdobyli wiedzę, co ewentualnie powtórzyć, przyswoić.

Uczestnicy zajęć muszą uświadomić sobie, że skuteczne pokonanie wyzwań, jakie niesie egzamin, zależy przede wszystkim od nich samych. To praca wymagająca systematyczności, samozaparć, odpowiedniego nastawienia do „chłonięcia” przekazywanych przez prowadzącego zajęcia treści, informacji, ale i samodzielnego uzupełniania wiadomości. Trzecioklasiści powinni zrozumieć, że owe aktywne inwestowanie w siebie, we własny rozwój wymaga od nich czasu, cierpliwości i wielu wyrzeczeń. Jednakże – pokonując wszelkie trudności – zbliżają się do osiągnięcia wytyczonego celu: wykazania się konkretną wiedzą i umiejętnościami na egzaminie.

Pierwsze zajęcia kółka polonistycznego mają na celu zapoznać uczniów ze standardami wymagań egzaminacyjnych z zakresu przedmiotów humanistycznych oraz z podstawowymi informacjami dotyczącymi egzaminu. Obejmują również ogólne wskazówki – rady, jak rozplanować utrwalanie wiadomości, aby ich przyswojenie nie było nadmiernym obciążeniem.

Program skupia się przede wszystkim na najważniejszych umiejętnościach, jakie wymagane są od uczniów z zakresu języka polskiego. Pozwala utrwalić podstawowe kategorie, terminologię, co z kolei ułatwi uczestnikom zajęć samodoskonalić się, a potem zaprezentować zdobytą wiedzę i umiejętności w praktyce.

Treści zawarte w programie zgodne są ze „Standardami wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu w ostatnim roku nauki w gimnazjum” – z zakresu przedmiotów humanistycznych (Dz. U. z dn. 31 sierpnia 2007 r. Nr 157, poz. 1102) oraz „Podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów” – z zakresu gimnazjum, języka polskiego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 23 sierpnia 2007 r.).

I Założenia programowe:

- program przeznaczony jest dla chętnych uczniów klas trzecich gimnazjum,
- program realizowany w formie zajęć dodatkowych,
- treści programowe realizowane są w ciągu 1 roku: od września do kwietnia,
- zajęcia odbywają się raz w tygodniu,
- jednostka lekcyjna liczy 45 minut,
- liczba zaplanowanych jednostek lekcyjnych: 26.

II Zadania programu:

- wyrabianie właściwej motywacji do nauki, samodoskonalenia, pogłębiania wiedzy,
- wyrównanie poziomu wiedzy i umiejętności uczestników zajęć,
- przygotowanie do egzaminu w części humanistycznej (treści języka polskiego).

III Cele główne programu:

Przypomnienie i utrwalenie wiedzy oraz rozwijanie umiejętności z języka polskiego wymaganych na egzaminie gimnazjalnym w części humanistycznej.

IV Cele szczegółowe programu:

A. z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury:

- mobilizowanie do pracy nad umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów kultury oraz sprawnym wyszukiwaniem w nich informacji i wartości,
- interpretowanie tekstów kultury, m.in. ze zwróceniem uwagi na intencje nadawcy, odróżnieniem faktów od opinii, prawdy historycznej od fikcji, dostrzeżeniem perswazji i manipulacji, wartościowania,
- dostrzeganie w analizowanych utworach środków wyrazu typowych gł. dla tekstów literackich, publicystycznych,
- analizowanie kontekstów niezbędnych do interpretacji tekstów kultury,
- rozróżnianie pojęć „przyczyna” i „skutek” oraz odnajdywanie zależności między powstawaniem określonego zjawiska i jego konsekwencjami;

B. z zakresu tworzenia własnego tekstu:

- kształtowanie umiejętności redagowania różnych form wypowiedzi na zadany temat, poprawnych pod względem językowym i stylistycznym, spójnych logicznie i składniowo, zgodnych z zasadami organizacji tekstu (opis, opowiadanie, charakterystyka, sprawozdanie, recenzja, rozprawka, notatka, plan, reportaż, artykuł, wywiad, ogłoszenie, zaproszenie, dedykacja, podanie, list, pamiętnik),
- nauka tworzenia tekstów o charakterze perswazyjnym lub informacyjnym, dostosowanych do sytuacji komunikacyjnej,
- umiejętne argumentowanie uzasadniające stanowisko własne lub cudze,
- posługiwanie się kategoriami i pojęciami charakterystycznymi dla przedmiotów humanistycznych i ścieżek edukacyjnych,
- analizowanie, porównywanie, porządkowanie informacji zawartych w tekstach kultury,
- streszczanie, rozwijanie, przekształcanie stylistyczne, formułowanie problemów i sposobów ich rozwiązywania, wnioskowanie, wyrażanie swojej opinii na konkretny temat,
- wdrażanie do stosowania zasad ortograficznych i interpunkcyjnych;

C. z zakresu ogólnego:

- znajomość podstawowych informacji dotyczących egzaminu,
- zapoznanie ze standardami wymagań egzaminacyjnych z zakresu przedmiotów humanistycznych,
- poznanie zasad „jak uczyć się, aby nauczyć się”.

V Procedury osiągnięcia celów:

- stosowanie odpowiednich form pracy (praca zespołowa, indywidualna, grupowa),
- wykorzystanie różnorodnych metod i technik aktywizujących uczniów (m.in. praca z różnymi tekstami kultury, prezentacja, pytania – odpowiedzi, praktyka pisarska, normy i instrukcje),
- wprowadzanie rozmaitych ćwiczeń (w tym: redagowanie różnych form wypowiedzi na zadany temat i według określonych wskazówek, uzupełnianie zdań i tekstów z lukami, rozwiązywanie krzyżówek, nanoszenie informacji na schemat, wybór prawidłowej odpowiedzi spośród kilku podanych propozycji, dobieranie słów lub wyrażen w pary zgodnie z poleceniem, ocenianie prawdziwości podanych stwierdzeń...),
- wdrażanie do samokontroli pisanych tekstów,
- motywowanie uczestników do aktywnego udziału w zajęciach oraz samodoskonalenia w domu.

VI Treści programowe – bloki tematyczne:

A. Wiadomości wstępne:

- koncepcja egzaminu gimnazjalnego,
- wymagania egzaminacyjne z zakresu przedmiotów humanistycznych (z komentarzem),
- forma arkusza egzaminacyjnego (na przykładach),
- kryteria i zasady oceniania wybranych zadań,
- wskazówki dla ucznia: „Jak przygotować się do egzaminu”.

B. Konstruowanie form wypowiedzi:

- opis,
- streszczenie,
- opowiadanie,
- charakterystyka,
- sprawozdanie,
- recenzja,
- rozprawka,
- notatka,
- plan,
- reportaż,
- artykuł,
- wywiad,
- ogłoszenie,
- zaproszenie,
- dedykacja,
- podanie,
- list,
- pamiętnik.

C. Literatura i kultura:

- epika i kultura,
- liryka,
- dramat i teatr.

D. Nauka o języku:

- fleksja,
- składnia,
- fonetyka,
- słowotwórstwo,
- ortografia i interpunkcja.

E. Podsumowanie:

- uogólnienie poznanych treści, wskazówki końcowe.

VII Rezultaty:

Uczniowie uczestniczący w zajęciach lepiej radzą sobie z przyswojeniem ogromu wiadomości niezbędnych do egzaminu. Swoje umiejętności wykorzystują w życiu codziennym oraz podczas egzaminu gimnazjalnego.

VIII Ewaluacja:

Ewaluacja jest wskazana w celu otrzymania informacji zwrotnej niezbędnej do oceny wartości merytorycznej programu i ewentualnego jego zmodyfikowania, ulepszenia.

Realizacja programu obejmuje ewaluację poprzez:

- prowadzenie dziennika zajęć kółka polonistycznego,
- sprawdzanie stopnia opanowania przez gimnazjalistów określonych umiejętności,

- obserwację zaangażowania trzecioklasistów w trakcie spotkań (pozytywne nastawienie),
- przeprowadzenie ankiety dla uczniów na ostatnich zajęciach kółka polonistycznego.

Bibliografia:

1. Grębski M., *Sukces na egzaminie*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna, Warszawa 2004.
2. *Język polski. Vademecum. Egzamin gimnazjalny 2009*, Wyd. Pedagogiczne OPERON, Gdynia 2008.
3. *Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów – z zakresu gimnazjum, języka polskiego*, Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 23 sierpnia 2007 r.
4. Springerowie M. i S., *Polonistyczny przekładaniec. Repetytorium przed egzaminem gimnazjalnym*, Oficyna Wydawnicza „Tutor”, Toruń 2002.
5. *Standardy wymagań egzaminacyjnych będących podstawą przeprowadzania egzaminu w ostatnim roku nauki w gimnazjum – z zakresu przedmiotów humanistycznych*, Dz. U. z dn. 31 sierpnia 2007 r. Nr 157, poz. 1102.
6. Surdej A., Surdej B., *Język polski. Ćwiczenia redakcyjne*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna, Warszawa 2006.